

FINANSIRANJE EU ZA ORGANIZACIJE ŽENA U ZB: IZAZOVI I MOGUĆNOSTI

NICOLE FARNSWORTH, MREŽA ŽENA KOSOVA (MŽK)¹, 22. NOV 2017

UVOD

Organizacije civilnog društva za prava žena (OCDPŽ) imaju ključnu ulogu u podršci, nadzoru i zalaganju za sprovođenje reformi vezane za procese pridruživanja Evropskoj uniji (EU). EU je [prepoznala](#) značaj finansiranja civilnog društva u zemljama Zapadnog Balkana (ZB). Međutim, [Smernica za podršku EU civilnom društvu u zemljama proširenja](#) je rodno slepa. U 2015. godini, Evropska komisija (EK) je usvojila 'Rodni akcioni plan' (GAPII) za 2016-2020. On poziva na 'sve akcije, bez obzira na modalitete pomoći (npr: budžetsku podršku)' da

Zašto finansirati OCDPŽ i pokrete?

- **Relevantno:** Osiguranje njihovog učešća u programiranju će poboljšati akcije relevantnosti različitih ciljnih grupa
- **Efikasno:** niži troškovi, bliža lokacija, bolji pristup zainteresovanim stranama, poznavanje konteksta i motivacija posvećenosti društvenim promenama, ne profitabilnost.
- **Efektivno:** praćenje evidencije u društvenoj promeni, rezultati.
- **Održivo:** Nakon završetka aktivnosti, OCDPŽ ostaju, prate implementaciju, zastupaju reforme. Ulaganja u kapacitete ostaju u zemlji.

Ključne karakteristike GAP-a II za IPA II

- Rodna analiza da informiše sve programe
- Uključivanje OCDPŽ u svim programima
- Podrška OCDPŽ
- Povećanje finansiranja za devojke i žene

budu upoznate sa 'snažnom i rigoroznom rodnom analizom koja se odražava u konačnom sprovođenju programa'; konsultacije sa OCDPŽ-ima da informišu aktivnosti u svim sektorima; podršku političkom učešću OCDPŽ-a i povećanje 'namenskih sredstava za poboljšanje

rezultata za devojke i žene'. [Savet EU je naglasio](#) 'potrebu za povećanim finansiranjem [...] kako bi osigurao efikasno sprovođenje [...] GAP-a'.

IZAZOVI I MOGUĆNOSTI ZA OCDPŽ KOJE PRISTUPAJU EU FONDOVIMA

- Zbog [lošeg sistema za prikupljanje podataka](#), nedostaje informacija o stepenu do kojeg je finansiranje EU stiglo do OCDPŽ-a. Ovo otežava nadzor da li finansiranje dolazi do OCDPŽ-a.
- [Finansiranje agencija UN-a](#) u okviru Instrumenta za civilno društvo (CSF), napomena evaluatora, je 'neodgovarajuće'². UN agencije bi dobijale 27,5% [CSF u 2016](#). CSF treba da finansira civilno društvo.
- [Kratkoročni grantovi](#) predstavljaju siromašne sekvencioniranje² i pojedinačne intervencije, sprečavajući uticaj. Političke i društvene promene traže vremena. Vreme prikupljanja sredstava/izveštavanje se ne provodi zagovarajući.
- [Ograničena upotreba operativnih grantova](#), koja obuhvata samo 9% finansiranja u okviru IPA II CSF.² OCDPŽ-a pokušava da obezbedi ljudske resurse za zagovaranje (tj. unos politike u kratkom roku). Operativna podrška omogućava fleksibilnost. Takođe, važno za održivu izgradnju kapaciteta, cilj EU.
- [Doseg:](#) IPA II je postigao bolje rezultate kod osnovnih grupa, ali male/srednje OCD-a i dalje nisu u funkciji.² Mnogima nedostaju informacije o finansiranju, jezičke veštine i sredstva za prijavu.

OMOGUČAVAJUĆI IZAZOVE OKRUŽENJA DA SE PRIORITIZUJU PRAVA ŽENA

¹MŽK je mreža sa 126 različitih OCDPŽ. MŽK je pružila tehničku ekspertizu DEU na Kosovu od 2015. godine, uključujući i o GAP-u II. MŽK savetuje u vezi sa izveštajima o napretku i nacionalnim reformama. Nalazi se izvlače iz iskustva MŽK-a, pregleda radnog mesta i intervju sa 92 zvaničnika EU, OCDPŽ i vladinih zvaničnika u šest zemalja ZB u 2017. godini, uz podršku fondacije Kvinna till Kvinna.

² Prezentacija nalaza evaluacije Instrumenta civilnog društva, Priština, 27. oktobar 2017. godine

- Pristup 'prve osnove' nema rodnu perspektivu. Zvaničnici EU za zapadni Balkan veruju (pogrešno) da su 'osnovna' pitanja 'prioritetna' za rodnu ravnopravnost (za 'kasnije'). Nedovoljno uvođenje rodne perspektive u sve aktivnosti podriiva relevantnost i efikasnost.
- Slaba odgovornost: Mnoge delegacije EU (DEU) nisu prijavile nekoliko indikatora GAP-a II. Srednjoročna evaluacija nije procenila GAPII. Redovno izveštavanje nije uključilo indikatore GAP-a II. Ako DEU ne moraju da izveštavaju, resursi neće biti izdvojeni za postizanje rezultata.
- Nedovoljno uključivanje rodne perspektive: Presečni segmenti u IPA šablonima su 'formalnost'. Rod *mora* biti uključen u šablone, uključujući rodnu analizu u Analizi situacije, ciljevima, rezultatima i indikatorima. U suprotnom, nedovoljni resursi se izdvajaju za ciljeve. Službenicima DEU i korisnicima koji izrađuju IPA programe nedostaju kapaciteti u oblasti rodne ravnopravnosti, koji zahtijevaju stručnost i vreme. Neke DEU su to rešile ugovaranjem stručnjaka, kao što su ODPŽ (vidi: dole kvadrat).
- Nedovoljno uključivanje ODPŽ: Prema GAPII-u, 'značajan angažman zainteresovanih grupa' mora uključiti ODPŽ-e. One nisu bile sistematski uključene u Sektore radne grupe, dijaloške politike ili programiranje. Ovo podriiva efektivnost, uticaj i održivost, pošto se potrebe žena ne razmatraju u programiranju, a žene su nedovoljno uključene u implementaciju. Pored toga, DEU nisu uzimale u obzir troškove ljudskih resursa za ODPŽ da se uključe u programiranje IPA-e, uključujući dokumente za pregled vremena, konsultante, prisustvovanje na sastancima, pripreme za ulazne i monitorske programe.

Najbolja praksa: Ugovaranje rodne ekspertize

Na Kosovu, DEU je ugovorila MŽK da integriše rod u Sektorskim planskim dokumentima (SPD) i Akcionim dokumentima (AD), kao i da obezbedi službu za pomoć, izgradnju kapaciteta DEU-a, ministarstava i NMRP-a u primeni rodnog integrisanja i implementaciji GAPII. Ovo je poboljšalo rodno integrisanje u SPD i AD i poboljšalo kapacitete među zvaničnicima. To je efikasan i efektivan ugovor o uslugama sa 70.000 € za 30 meseci (pregovarački postupak).

PREPORUKE ZA GD SPP

- Poboljšati upravljanje podacima uključivanjem specifičnih indikatora OPSYS-a za: # grantove date ODPŽ-ima; iznos; finansiranje rodne ravnopravnosti i druge pokazatelje GAP-a II.
- Izmeniti šablone (uključujući SPD i AD) da zahtevaju rodnu analizu, ciljeve, rezultate i indikatore. Ugovoriti stručnjake za rodnu ravnopravnost da pregledaju i komentarišu sve Akcije pre odobrenja, najbolju praksu Austrijske agencije za razvoj.
- Poboljšati odgovornost i izveštavanje o ravnopravnosti polova čineći ih obaveznim u okviru Izveštaja o upravljanju spoljnim pomoćima, eksternim evaluacijama, pregledima i procenama.
- Obratiti se DEU-ima da je rodna ravnopravnost prioritet koji je deo i nije odvojen od agende 'prve osnove'.
- U projektnim zadacima i ugovorima, tražiti od izvođača u svim sektorima da izdvoje sredstva za rodno integrisanje i stručnost, doprinoseći implementaciji GAP-a II.
- Podsticati ugovaranje ODPŽ-a kao rodne stručnjake, prepoznajući njihovu ekspertizu. Omogućite im da traže odgovornost od zvaničnika tokom dužeg vremenskog perioda u sprovođenju reformi vezanih za rodne odnose u određenim sektorima. ODPŽ takođe mogu pružiti vitalnu statistiku, kvalitativne informacije i uvid.
- Izdvojiti akcione grantove za unapređenje rodne ravnopravnosti: Iako je integrisanje neophodno, tako su neophodne i specifične akcije prema rodnoj ravnopravnosti, rešavanju nejednakosti koje pokazuju rodne analize.
- Podstaknuti povećanu upotrebu CSF operativnih grantova na osnovu Okvirnih partnerskih sporazuma (FPA) sa konkurentno izabranim OCD koje imaju reputaciju, izborne jedinice i strategije za rad na dugoročnim socijalnim i političkim reformama³. Izdvojiti sredstva za ODPŽ.

³U eksternoj evaluaciji IPA stručnjaci su takođe preporučili dugoročni pristup (R1, str).

- Nastaviti pod-dodelu putem lokalnih OCD-a, posebno Ženskih fondova, uključujući i veće i dugoročne grantove: Povećati dostupne količine za pod-dodelu za 4 + godina. To bi oslobodilo EU od administrativnog opterećenja, povećalo efikasnost, bolji pristup OCDPŽ-ima srednje veličine i omogućilo malim/srednjim OCDPŽ-ima da doprinesu dugoročnim društvenim promenama.

- Koristite raznovrsne modalitete finansiranja: Mešavinu Akcijskih grantova, Operativnih grantova povezanih sa FPA, pod-dodele, a ugovoreni rodni stručnjaci mogu doći do različitih OCDPŽ-e.

Najbolja praksa: Kosovski ženski fond

Fond pod upravom MŽK-a, prikazan od strane GD SPP-a kao primer, izgrađen je putem konsultativnog procesa sa članicama MŽK-a: različite OCDPŽ-a. One su postavile kriterijume, dale prioriteta ruralnim i ugroženim grupama. Inovativni pristup dopušta dodeljivanje grantova razvojem kapaciteta putem 'učenja kroz rad'.

PREPORUKE ZA PARLAMENT EU

- Ohrabriti GD SPP da reše gore navedene preporuke.
- Tražiti odgovornost od EK i GD SPP u izveštavanju o indikatorima GAP-a II. Osigurati nezavisne ocene koje se odnose na implementaciju GAP-a II kao deo PZ-a.
- Pratiti Izveštaj EUP o sredstvima EU za ravnopravnost polova (2016/2144 (INI)) 8.2.2017 preporuke i nastaviti pritisak na EK da nadgleda implementaciju GAP-a II.